

Хронічна стадія гельмінтозів характеризується у декоративних птахів трьома основними синдромами: хронічний дисбактеріоз - порушення роботи печінки, підшлункової та жовчного, больові спазми; явні ознаки загальної астенії - зниження активності, нервозність поведінки, схуднення; алергічні прояви - свербіж шкіри, який виникає при загибелі паразита, при активній міграції по тканинах зрілих паразитів, яєць, при репродукції личинок, птах активно розчісує сверблячі місця, порушуючи пір'яний і шкірний покриви.

Гельмінти викликають дисбактеріоз кишечника, пригнічуючи нормальну кишкову мікрофлору і послаблюючи місцевий імунітет шлунково-кишкового тракту. Характерними особливостями мікробіоценозу при глистових інвазіях є зменшення загальної кількості кишкової палички і підвищення кількості неферментуючих бактерій, зниження числа лактобактерій, зростання кокової флори. На тлі дисбактеріозу поглиблюються функціональні порушення шлунково-кишкового тракту, розвиваються вторинні (реактивні) зміни печінки, жовчовивідних шляхів і підшлункової залози.

Висновки:

1. Основна маса захворювань у декоративних птахів виникає внаслідок порушення санітарно-гігієнічних умов утримання та норм годівлі.

2. Всі захворювання птиці можна поділити за віком: на хвороби дорослих птахів та молодяку. Крім того, в кожній віковій групі можуть мати розвиток заразні (інфекційні та інвазійні) й незаразні хвороби.

3. Хвороби обміну речовин діагностуються у птиці в будь-якому віці, що пов'язано з тим що птиця отримує корми з рук господарів.

Список літератури

1. Зубченко Т. Попугаи. / Т.Зубченко // Донецк, 2002. 127 с.
2. Иерусалимский И. Г. Попугаи и певчие птицы. Виды, содержание, обучение./ И.Г.Иерусалимский// Изд.«Владис». 2001.
3. Остапенко В. А. Птицы в вашем доме: Справочное пособие./ В.А.Остапенко// М. 1996.
4. Joel Murphy . Parrot Care Hand book. / Joel Murphy // 1997. 106 с.

УДК:619:618.14.636.2

ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ СУБКЛІНІЧНОГО ЕНДОМЕТРИТУ К КОРІВ

Кривий М.Ф., Франчук-Крива Л.О.
Одеський державний аграрний університет

Актуальність. Для діагностики захворювання корів, хворих на прихований ендометрит, запропоновані різні способи і засоби. Однак, незважаючи на велику кількість проведених досліджень в цій області, багато сучасних методів діагностики є малоефективними, вимагають спеціальних хімічних реактивів і великих витрат часу на їх проведення. Клінічно встановити прихований ендометрит можна під час стадії статевого збудження за біохімічною та токсикологічною характеристикою естрального слизу. Таких корів запліднюють, але запліднення або не настає, або у них відбувається прихований аборт на ранніх стадіях розвитку плоду.

Мета. У зв'язку з цим, метою наших досліджень було провести порівняльну оцінку окремих методів діагностики прихованого ендометриту у корів та виявити найбільш доступний і достовірний метод, який може бути використаний в господарствах надалі.

Матеріали і методи. Дослідження проводилися на базі сільськогосподарських підприємств Біляївського району Одеської області впродовж 2020-2021 року.

Для отримання анамнезу використовували первинний матеріал по відтворенню стада - журнал техніка зі штучного осіменіння. При обстеженні корів враховували дані анамнезу: наявність порушень фізіологічно перебігу родів та пуерперального періоду а також характеристику статевих циклів (час прояву статевих циклів, їх кратність, кількість осіменінь).

За період дослідження було виявлено 26 голів багаторазово і безрезультатно запліднених корів, які були обстежені ректально для виявлення патологій статевих органів. Звертали увагу на стан шийки, тіла і рогів матки, яйцепроводів і на виділення із зовнішніх статевих органів. З усіх обстежених тварин виділено 10 з підозрою на субклінічний ендометрит.

Естральний слиз брали у виявлених корів в стадію збудження статевого циклу до стерильних пробірок, досліджували візуально та лабораторними тестами на прихований ендометрит: за Катериновим - кип'ятінням в дистильованій воді, за Флегматовим - внесенням розведеної сперми бика, визначення зміни рН слизу, за Козловим - з гомогенізацією слизу 5% -ним розчином димастину, за Поповим, за Діденко

Результати. Показання запропонованих тестів на прихований ендометрит порівнювали між собою і з урахуванням результатів клінічних досліджень тварин. При ректальному дослідженні корів, хворих на прихований ендометрит, встановлювали незначне збільшення рогів матки і втрату тонуусу м'язового шару. При масажуванні матки з зовнішніх статевих органів спостерігалось рясне виділення естрального слизу, при візуальній оцінці якого змін не виявлено.

Дані лабораторних досліджень секрету з статевих органів хворих тварин представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати порівняння достовірності деяких методів діагностики прихованого ендометриту (n=10)

Результати	Назва методу					
	За Катериновим	За Флегматовим	рН слизу	за Козловим	За Поповим	За Діденко
Кількість позитивних проб	5	10	10	9	4	6
%	50	100	100	90	40	60

В результаті проведеного дослідження встановлено, що найвищою достовірністю відносно діагностики прихованого (субклінічного) ендометриту володіють методи за Флегматовим, за Козловим та визначення рН слизу. Найменш достовірними виявились методи за Катериновим, за Поповим та Діденко. Крім того останні вимагають додаткового лабораторного обладнання та є трудоемкими.

Висновки. Таким чином, прихований ендометрит у корів, встановлений по анамнезу і ректальним дослідженням, підтверджується у всіх випадках пробою з 10% -ним розчином мастидину (за Козловим), пробі за Флегматовим і зміною рН-середовища естрального слизу в кислу сторону.

Список літератури

1. Калиновський Г.М., Карпюк В.В., Шнайдер В.Л. Субклінічний хронічний ендометрит і ускладнення, що його супроводжують. Науково-технічний бюлетень ІТ НААН, 2013, № 109. С. 126-130.

2. Комплекс диагностических и лечебно-профилактических мероприятий при воспалительных заболеваниях органов репродукции у коров / В.П. Хлопницкий, А.А. Сидорчук, С.В. Васенко и др. Ветеринария. 2016. №7. С. 42-46.
3. Стравський Я. С., Панич О. П., Стефаник В. Ю., Кобилюх І. Б. та ін. Діагностика, лікування та профілактика акушерської патології у корів. Львів:ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, 2017. 68 с.
4. Тресницька В.А. Динаміка поширеності акушерської та гінекологічної патології первісток та корів в господарствах Луганської області. Збірник наукових праць БДАУ. Біла Церква, 2006. №41. С. 223–229.

УДК 636.32/.38.09:616.995.1:615.284

АНТИГЕЛМІНТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ НЕМАТОД РОДУ *TRICHURIS*, ПАРАЗИТУЮЧИХ У ОВЕЦЬ, ДО КОМБІНОВАНИХ АНТИГЕЛМІНТНИХ ПРЕПАРАТІВ

Мельничук В. В., Євстаф'єва В. О.

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

Актуальність проблеми. Термін антигельмінтикорезистентність (АР) визначено вченим Köhler, P. 2001, як генетично передана втрата чутливості до певних класів антигельмінтних препаратів у популяції гельмінтів, які раніше були чутливими до цих засобів [1]. Дослідниками встановлено, що у популяції нематод алелі, що кодуєть стійкість до протипаразитарних препаратів, з'являються як наслідок своєрідних мутацій. У зв'язку з цим, лікування тварин хворих на гельмінтози препаратами, що відповідають алелям «стійкості» сприяє збільшенню частки резистентних паразитів у популяції [2].

Розвиток стійкості нематод до різних груп антигельмінтних препаратів наразі вважається надзвичайно актуальною проблемою, оскільки за останні кілька десятиліть науковцями та науковими установами було створено відносно мало хімічно несхожих груп антигельмінтних засобів. Більшість загальноживаних антигельмінтиків належать до однієї з трьох хімічних груп, зокрема бензimidazolів, imidazotiazolів чи макроциклічних лактонів, у яких усі окремі сполуки діють практично однаково. Таким чином, резистентність серед популяції нематод до однієї конкретної сполуки може супроводжуватися стійкістю й до інших груп препаратів (так звана побічна стійкість) [3].

Загальновідомо, що шлунково-кишкові нематоди серед жуйних тварин, завдають господарствам втрат, і, становлять проблему добробуту тварин у всьому світі. Протягом багатьох десятиліть використання антигельмінтних препаратів займало центральне місце в програмах боротьби з цими гельмінтами. Проте, інтенсивне та безконтрольне їх використання в господарствах, без відповідної ротації призвело до проблем пов'язаних з появою стійкості до наявних на сьогодні препаратів. Дослідження показують, що термін від появи нового класу антигельмінтних препаратів до виявлення резистентності у нематод становить менш як 10 років [4]. У світі питанням антигельмінтикорезистентності присвячено надзвичайно велику кількість праць, проте у нашій державі виявлено лише окремі повідомлення. У зв'язку з вищенаведеними, важливим є вивчення питання появи резистентності нематод (збудників гельмінтозів тварин) до антигельмінтиків у різних природо-кліматичних зонах України.

Метою дослідження було з'ясувати ситуацію щодо антигельмінтикорезистентності у нематод роду *Trichuris*, паразитуючих у овець, до комбінованих антигельмінтних препаратів на території Полтавської області.